

Затверджено Вченою Радою ОНУ  
імені І.І. Мечникова  
від "20" грудня 2016 р. № 4

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова  
Кафедра культурології



### РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

\_\_\_\_\_ Методика викладання культурології у ВНЗ \_\_\_\_\_  
(назва навчальної дисципліни)  
Рівень вищої освіти другий (магістерський) \_\_\_\_\_

Спеціальність 034 Культурологія \_\_\_\_\_  
(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет Історії та філософії \_\_\_\_\_  
(назва інституту, факультету)

2020 - 2021

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни  
Методика викладання культурології в ВНЗ

Розробник: Білянська Олена Юріївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри  
культурології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології

Протокол № 1 від “ 31” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Соболевська О. К.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії.

Протокол №1 від 21.082020 р.

Голова НМК

Ковальський С.В.

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № \_\_\_\_ від “ \_\_\_\_ ” 2021 р.

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ (підпис)

(\_\_\_\_\_  
(прізвище та ініціали))

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № \_\_\_\_ від “ \_\_\_\_ ” 2022 р.

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ (підпис)

(\_\_\_\_\_  
(прізвище та ініціали))

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		дenna форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 7  годин – 210  залікових модулів – 3  змістових модулів – 3  ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	<p><b>Галузь знань:</b>  <u>03 Гуманітарні науки</u></p> <p><b>Спеціальність:</b>  <u>034 Культурологія</u></p> <p><b>Рівень вищої освіти:</b>  <u>другий магістерський</u></p>	<p>Обов'язкова</p> <p><b>Rік підготовки:</b>  1-й                  1-й</p> <p><b>Семестр</b>  1-й                  1-й</p> <p><b>Лекції</b>  60 год.            12 год.</p> <p><b>Практичні, семінарські</b>  0 год.              0 год.</p> <p><b>Лабораторні</b>  0 год.              0 год.</p> <p><b>Самостійна робота</b>  150 год.           198 год.  у т.ч. ІНДЗ*: - 0 год.</p> <p>Форма підсумкового контролю: <b>екзамен</b></p>	

\* – за наявності

## **1. Мета та завдання навчальної дисципліни**

**Мета:** метою викладання дисципліни «Методика викладання культурології у ВНЗ» є ознайомлення студентів з основними методами побудови лекційного та семінарського занять, визначення цілей й задач лекції та семінару; навчити студентів відбирати теоретичний та ілюстративний матеріал у відповідності із цілями заняття, що дозволить їм визначити та класифікувати основні форми організації навчальної роботи.

Заради досягнення цієї мети передбачається розв'язання наступних **завдань**:

- підвищення загальноосвітнього і культурного рівня студентів;
- формування цілісного, концептуального бачення змісту культурології для розкриття та викладення розділів і тем дисципліни;
- формування світогляду і наукового способу осмислення проблем суспільного життя;
- формування логічних основ методики викладання культурології;
- підготовка і реалізація науково-практичних програм, що передбачають збереження суспільством природної та культурної спадщини.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

**а) загальних (ЗК): КСО.02** Усвідомлення співвідношення свободи та відповідальності в формуванні власної наукової, творчої та педагогічної діяльності;

**КЗН.01** Здатність до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановки мети і вибору шляхів її досягнення;

**КІ.06** Навички здійснення управлінської діяльності в малих групах.

**б) фахових загальних (КФЗ): КЗП.01** Здатність керувати освітнім середовищем, організовувати час, будувати стратегії навчання у вищій школі;

**КЗП.06** Здатність до організації та проведення навчально-виховного процесу у вищій школі, організації педагогічної взаємодії зі студентами;

**КЗП.09** Володіння питаннями організації та ведення освітньої та наукової діяльності з фундаментальних та загальнонаукових спеціальних дисциплін;

**Очікувані результати навчання.** У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

**знати:**

- сучасну методологію педагогіки та наставництва у ВНЗ;
- основні проблеми модернізації та гуманізації української освіти;
- предмет, зміст та функції методики викладання культурології;
- основні методи проведення аудиторних та поза аудиторних занять;
- основні види, структуру та функції лекцій;
- методику підготовки та читання лекцій;
- основні види та особливості проведення семінарських занять;
- основні методологічні засади організації практичних занять та самостійної роботи;
- основні критерії оцінювання знань студентів;
- засоби використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

*вміти:*

- володіти сучасною методологією педагогіки та наставництва у ВНЗ;
- вміти складати учебово-методичний комплекс дисципліни;
- підготувати та провести лекцію;
- підготувати і провести семінарське та практичне заняття;
- організувати та провести екскурсію;
- організувати та провести ділову гру;
- організувати та провести колоквіум;
- організувати пізнавальну діяльність студентів у процесі проведення аудиторних та поза аудиторних занять;
- використовувати інформаційні технології у навчальному процесі.

## **2. Зміст навчальної дисципліни.**

**Змістовий модуль 1:** Методика викладання культурології у ВНЗ.

### **Тема 1. Предмет, цілі, методи дослідження «Методики викладання культурології у ВНЗ».**

Предмет та завдання курсу. Поняття методичної роботи та методики викладання культурології. Її роль у навчальному процесі. Зв'язок методики викладання культурології з педагогікою та дидактикою. Основні принципи педагогіки як науки про освіту, виховання та навчання людини. Науковість, логічність, доказовість, зв'язок теорії з практикою, ясність та жвавість викладання, урахування особливостей аудиторії. Предмет методики викладання культурології. Закономірності викладання та вивчення науки. Форми та методи, прийоми та засоби викладання. Функції методики викладання культурології.

### **Тема 2. Методологічні основи методики викладання культурології у ВНЗ, її зв'язок з іншими науковими дисциплінами.**

Методика викладання як система знань. Кореневі положення та зміст. Найбільш ефективні засоби їх розкриття. Методологічне значення цілісного, концептуального бачення змісту культурології для розкриття та викладення розділів і тем дисципліни. Методологічне значення знань з культурології для формування світогляду і наукового способу осмислення проблем суспільного життя.

Зв'язок культурологічних знань із практикою. Логічні основи методики викладання культурології. Психологічні основи методики викладання культурології. Зовнішні прийоми, що впливають на процес освіти. Голос, інтонації, жести, стиль ведення заняття.

### **Тема 3. Освітні та виховні задачі курсу „Методика викладання культурології у ВНЗ”.**

Необхідність модернізації та гуманізації української освіти. Болонський процес. Поняття гуманізації та гуманізації освіти. Організаційно-методичне забезпечення освітнього процесу у вищий школі. Закон про освіту. Навчально-методичний комплекс дисципліни як найважливіша складова програми спеціальності, засіб підвищення якості учебового процесу. Склад навчально-методичного комплексу дисципліни та його зміст.

Робоча програма навчальної дисципліни. Методичні матеріали: підручники, опорні конспекти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних, семінарських і лабораторних занять, до проведення ділових ігор і розв'язання ситуаційних задач, до самостійної роботи, до роботи з тестами, підготовки до іспитів, з виконання і захисту курсових та кваліфікаційних робіт. Переход вищих навчальних закладів на кредитно-модульну систему організації навчального процесу.

**Змістовий модуль 2:** Методи організації та контролю навчальної роботи у ВНЗ.

### **Тема 4. Методи організації навчальної роботи у процесі викладання культурології у ВНЗ.**

Місце та роль лекції у навчальному процесі. Переваги та обмеженості лекційного курсу. Функції лекції: інформаційна, загальноосвітня, світоглядна, логіко-методологічна та методична. Види лекцій: програмна, проблемна, оглядова, настановча. Методика підготовки та читання лекції. Етапи роботи – збирання матеріалу, складання плану, аналіз та відбір матеріалів, складання тексту, підбір додаткових прийомів. Стиль викладення матеріалу. Місце та роль семінару у навчальному процесі. Призначення та функції семінарського заняття. Різновиди та

функції семінарських занять: розвернута бесіда за планом, доповіді та їх обговорення, семінар-опитування, обговорення письмових робіт, теоретична конференція, письмова контрольна робота, ролева гра, семінар - „прес-конференція”.

### **Тема 5. Формування культурологічних уявлень та понять у процесі викладання культурології.**

Місце культурології в системі гуманітарних дисциплін. Специфіка її об'єкта і предмета, основних розділів. Пізнання феноменів культури і культурологічного процесу. Фундаментальні проблеми теорії і методології культури. Аналіз досвіду історії світової культури. Основні форми і типи культури. Основні сучасні культурологічні школи, напрямки і теорії. Основні етапи розвитку української і зарубіжної культури. Основні культурно-історичні центри, регіони світу. Особливості функціонування культури у сучасному суспільстві.

### **Тема 6. Методичні прийоми й засоби та їх класифікація.**

Форми роботи для активізації самостійної роботи студентів. Консультації, колоквіуми, контрольні та самостійні роботи. Консультації та їх організація. Групові та індивідуальні, попередні, підсумкові (передекзаменаційні). Колоквіуми: групові та індивідуальні. Колоквіуми по темах, що виносяться на самостійне вивчення. Колоквіуми для обговорення окремих проблем та розділів науки. Колоквіуми-співбесіди із боржниками.

### **Тема 7. Вибір та оптимальне поєднання методів та методичних прийомів у процесі викладання дисципліни.**

Самостійна робота студента у широкому та вузькому смыслі слова. Самостійна робота студента на лекції: як слухати та записувати лекцію. Самостійна робота при підготовці до семінарського заняття. Збирання матеріалу, обробка матеріалу, читання та конспектування літератури. Укладання конспекту виступу на занятті. Самостійна робота як окремий жанр та форма засвоєння матеріалу, її методичне забезпечення. Робота студентів над написанням курсових та дипломних робіт. Етапи роботи, зміст, підсумки.

### **Змістовий модуль 3: Інноваційні, педагогічні та комунікативні технології у викладанні культурології.**

### **Тема 8. Методи організації та форми контролю у процесі викладання культурології у ВНЗ.**

Залік як елемент педагогічного процесу та форма контролю засвоєння матеріалу. Види і форми проведення заліків. Відмінність заліків від іспитів. Іспит як завершальний етап вивчення матеріалу курсу. Значення іспиту для систематизації всього навчального матеріалу та цілісності його засвоєння. Види іспитів: вступні та кваліфікаційні (підсумкові). Formи іспитів: письмові або усні, по білетах, без білетів, з підготовкою одного питання раніше, із використанням конспектів, без будь-яких допоміжних засобів.

Застосування рейтингової методики оцінки знань. Кредитно-модульна система. Модульний контроль. Тестування – паперове, комп’ютерне, централізоване з використанням Інтернету. Підготовка до екзамену викладача. Складання основних та додаткових питань, білетів, проведення консультацій, оголошення процедури екзамену. Диференційований підхід до студентів на екзамені із врахуванням їх поточної роботи та успішності. Проблема визначення оцінки, її критерії.

### **Тема 9. Оптимізація техніки особистої праці та формування професійних оціночних навичок у студентів в процесі викладання культурології.**

Принципи організації та проведення науково-освітянських гуртків, секцій, робочих груп по дослідженню визначених проблем. Методика підготовки наукової доповіді на конференції. Методика підготовки роботи до публікації. Керівництво курсовими та дипломними роботами. Проблема вибору теми, планування етапів роботи, завершення та оцінка. Процедура захисту дипломної роботи як завершення одного етапу та вступ у наступний етап освіти. Проблема визначення оцінки, її критерії. Фактори визначення оцінки: повнота і всебічність відповіді, фактична точність, демонстрація розуміння, знання вміння та їх ступінь. Додаткові питання. Методика проведення та передачі іспиту.

Основні та допоміжні засоби у викладанні культурологічних дисциплін. Бібліотечні фонди та інформаційні технології, Інтернет - ресурси у викладанні культурології. Допоміжні технічні засоби навчання та їх роль у навчальному процесі. Ілюстративні матеріали та засоби наочності, плакати, репродукції, фотографії, каталоги музеїв, слайди. Використання телебачення, відеофільмів, аудіо-записів, мультимедійних проекторів. Використання художньої літератури та витворів мистецтва у викладанні культурологічних дисциплін.

#### **Тема 10. Формування творчої особистості майбутнього спеціаліста.**

Основні напрямки роботи кафедри як навчально-наукового структурного підрозділу ВНЗ. Основна методична документація на кафедрі. Забезпечення освітнього процесу. Перелік та змістовний аналіз. Робота навчально – методичних комісій, секцій, об'єднань, лабораторій при кафедрі. Виховна робота зі студентами на кафедрі. Наукове керівництво студентами, рекомендації та характеристики студента.

#### **4. Структура навчальної дисципліни**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

#### **Змістовий модуль 1.Методика викладання культурології у ВНЗ.**

Тема 1. Предмет, цілі, методи дослідження «Методики викладання культурології у ВНЗ».	23	8				15	21	1				20
Тема 2. Методологічні основи методики викладання культурології у ВНЗ, її зв'язок з іншими науковими дисциплінами.	14	4				10	21	1				20
Тема 3. Освітні та виховні задачі курсу «Методика викладання культурології у ВНЗ».	23	8				15	18	1				17
Разом за змістовим	60	20				40	60	3				57

модулем 1											
<b>Змістовий модуль 2.</b> Методика організації та контролю навчальної роботи у ВНЗ.											
Тема 4. Методи організації навчальної роботи у процесі викладання культурології у ВНЗ.	14	4			10	13	1				12
Тема 5. Формування культурологічних уявлень та понять у процесі викладання культурології.	14	4			10	15	1				14
Тема б. Методологічні прийоми й засоби та їх класифікація.	14	4			10	16	1				15
Тема 7. Вибір та оптимальне поєднання методів та методологічних прийомів у процесі викладання дисципліни.	18	8			10	16	2				14
Разом за змістовим модулем 2	60	20			40	60	5				55
<b>Змістовий модуль 3.</b> Інноваційні, педагогічні та комунікативні технології у викладанні культурології.											
Тема 8. Методи організації та форми контролю у процесі викладання культурології у ВНЗ.	23	8			15	21	1				20
Тема 9. Оптимізація техніки особистої праці та формування професійних оціночних навичок у студентів в процесі викладання культурології.	18	8			10	22	2				20
Тема 10. Формування творчої особистості майбутнього спеціаліста.	19	4			15	17	1				16
Разом за змістовим модулем 3	60	20			40	60	4				56
<b>Усього годин</b>	180	60			120	180	12				168

**5. Теми семінарських занять**  
Семінарські заняття на передбачені навчальним планом.

**6. Теми практичних занять**  
Практичні заняття на передбачені навчальним планом.

**7. Теми лабораторних занять**  
Лабораторні заняття на передбачені навчальним планом.

**8. Самостійна робота**

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин	
		Денне відділення	Заочне відділення
1	Предмет, цілі, методи дослідження «Методики викладання культурології у ВНЗ». [1]	15	20
2	Методологічні основи методики викладання культурології у ВНЗ, її зв'язок з іншими науковими дисциплінами. [2]	10	20
3	Освітні та виховні задачі курсу «Методика викладання культурології у ВНЗ». [1]	15	17
4	Методи організації навчальної роботи у процесі викладання культурології у ВНЗ. [1]	10	12
5	Формування культурологічних уявлень та понять у процесі викладання культурології. [3]	10	14
6	Методологічні прийоми й засоби та їх класифікація. [1]	10	15
7	Вибір та оптимальне поєднання методів та методологічних прийомів у процесі викладання дисципліни. [1]	10	14
8	Методи організації та форми контролю у процесі викладання культурології у ВНЗ. [3]	15	20
9	Оптимізація техніки особистої праці та формування професійних оціночних навичок у студентів в процесі викладання культурології. [3]	10	20
10	Формування творчої особистості майбутнього спеціаліста. [2]	15	16
	Разом	120	168

До самостійної роботи належить:

- [1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;
- [2] – написання рефератів, есе, підготовка презентацій;
- [3] – самостійне творче компетентнісне завдання.

**9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання**

Індивідуальне навчально-дослідне завдання на передбачене навчальним планом.

**10. Методи навчання**

Лекція, дискусія, евристична бесіда, групові дискусії, робота в малих групах, співбесіда, виконання самостійних завдань, виконання практичних завдань (виконання творчого компетентнісного завдання), написання рефератів, проголошення доповідей, підготовка та представлення презентацій

## **11. Методи контролю**

Поточне оцінювання виконання практичних завдань (творчого компетентнісного завдання), оцінка самостійної творчо-аналітичної письмової роботи, підсумкове оцінювання практичних залікових завдань.

## **12. Питання для підсумкового контролю**

1. Проблеми модернізації та гуманізації української освіти.
2. Предмет, зміст та функції методики викладання культурології.
3. Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни.
4. Матеріали щодо планування вивчення дисципліни.
5. Матеріали методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни.
6. Лекції, їх види та функції.
7. Структура та дидактична мета лекції.
8. Методика підготовки та читання лекцій.
9. Семінари, їх різновиди та методичне забезпечення.
10. Організація пізнавальної діяльності студентів на семінарі.
11. Практичне заняття, його сутність та функції.
12. Типологія практичних занять.
13. Інструкція до проведення практичного заняття.
14. Самостійна робота студента, її основні функції.
15. Різновиди аудиторної роботи у вузі.
16. Організація та проведення екскурсії.
17. Види та дидактична мета екскурсії.
18. Навчальна ділова гра, її функції та специфіка.
19. Дидактична гра, структура навчально-ігрового циклу.
20. Основні критерії оцінювання знань студентів.
21. Колоквіум та його роль у навчальному процесі.
22. Екзамен та його роль у освітньому процесі.
23. Залік та його роль у освітньому процесі.
24. Основні та додаткові засоби викладання культурології.
25. Використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

## **13. Розподіл балів, які отримують студенти**

### *Приклад для екзамену*

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест іспит	Сума 100		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10						
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10						

*за виконання курсової роботи (проекту)*

Пояснювальна записка до 30 балів	Ілюстративна частина до 30 балів	Захист роботи до 40 балів	Сума 100

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### 14. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД).
3. Нормативні документи.
4. Методичні розробки.

### 15. Рекомендована література

#### Основна:

1. Азаров Ю.П. Тайны педагогического мастерства. – М.: Аст, 2004.
2. Активные методы обучения студентов в вузе. – М.: Просвещение, 1988.
3. Білянська О.Ю. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Методика викладання культурології у ВНЗ» для студентів-культурологів. - Одеський Національний університет ім.. І.І. Мечникова. - 2010. - 26 с.
4. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів// Вища школа. – 2001. – № 4-5.
5. Бусыгина Т.А., Кисметова Г.Н. О принципах разработки вузовской лекции //«О Вы, которых ожидает Отечество». Вып. 5. – 2004. – № 9.
6. Бусыгина Т.А., Кисметова Г.Н. Методика оценки качества подготовки вузовской лекции //Альманах «Телескоп». – 2009. – № 9.
7. Введение в культурологию: Учеб. пособие для вузов/ Рук. автор. кол. Е.В.Попова. – М.: Владос, 1995.
8. Витань И. Общество, культура, социология: Пер. с венгр. – М.: Прогресс, 1984.
9. Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник / За редакцією В.Г. Кременя. – Тернопіль, 2004. – 384 с.
10. Головко Л.Л. Активізація самостійної роботи студента під час лекційних занять// Освіта і управління. – 2002. – № 1.
11. Гуревич П.С. Культурология: Учеб. для студ. вузов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Гардарики, 1999.
12. Данилевский Н. Европа и Россия. – М.: Книга, 1991.
13. Дзюбенко А.А. Новые информационные технологии в образовании. – К.: Освіта, 2000.
14. Ерасов Б.С. Социальная культурология. В 2 ч. – М., 1999.

15. Ерасов Б.С. Социальная культура. – М., 2000.
16. Ионин Л.Г. Социология культуры. – М., 1996.
17. Касимов Р.Я. Подготовка проблемной лекции в вузе: Методические рекомендации. – М., 1981.
18. Кравець М.С., Семашко О.М., Піча В.М. Культурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів І-ІV рівнів акредитації / За заг. ред. В.М. Пічі. – Львів: "Магнолія плюс", 2003.
19. Красовицкий М.Ю., Беседа Т.И., Сердюк А.В. От педагогической науки к практике./ Под.ред. М.Ю. Красовицкого. – К.: Рад. школа, 1991.
20. Культурология. ХХ век: Словарь. – С.-Пб.: Университетская книга, 1997.
21. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. Видання 2-ге, перероб. та доп./ За ред. І.І. Тюременко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
22. Культурология. История мировой культуры: Ученик для вузов/ Под ред. проф. А.Н.Марковой. – 2-изд. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008.
23. Культурология. Энциклопедия. В 2-х т./ Главный редактор и автор проекта С.Я. Левит. – М.: „Российская политическая энциклопедия”, 2007.
24. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За ред. А.В. Яртися, В.М. Шендріка, С.О.Черепанової. – Львів: Світ, 1994.
25. Леонтьева В.Н. Культурологический процесс. – Х., 2002.
26. Людина і культура в умовах глобалізації: Зб. наук. ст. – К., 2003.
27. Методика семинара по философии. – М., 1975.
28. Науково-освітній потенціал нації: Погляд у ХХІ ст. Кн. 1: Пріоритет інтелекту/ Литвин В.М., Андрушченко В.П., Довгий С.О. та ін. – К., 2003.
29. Науково-освітній потенціал нації: Погляд у ХХІ ст. Кн. 2: Освіта і наука. Творчий потенціал і державне культуротворення/ Литвин В.М., Андрушченко В.П., Довгий С.О. та ін. – К., 2003.
30. Науково-освітній потенціал нації: Погляд у ХХІ ст. Кн. 3: Модернізація освіти/ Литвин В.М., Андрушченко В.П., Довгий С.О. та ін. – К., 2003.
31. Основы методики преподавания философии. – М., 1971.
32. Организация, формы и методы проведения учебных занятий и самостоятельной работы: Учебно-методическое пособие/ Под ред. Н.А. Волгина, Ю.Г. Одегова. – М.: Изд-во Рос. эконом. академии, 2004.
33. Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолюк І.О., Шпак О.Г. Педагогічні технології. Навчальний посібник для вузів. – Київ: Видавництво „Українська енциклопедія” ім.. М.П.Бажана, 1995.
34. Педагогіка вищої школи. – К.: Знання, 2007.
35. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно-модульний курс культурології. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
36. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури: Навч. посіб. – 3-те вид. – Х.: Основа; К.: Т-во „Знання”, КОО, 1999.
37. Попович М. Нарис історії культури України: Навчальний посібник. – К., 2001.
38. Рогова О.В. Технологія організації самостійної роботи студентів/ Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Педагогічні технології на сучасному етапі”. – Луцьк, 1995.
39. Ращрагович Б.И. Активные методы обучения в профессиональной подготовке будущих работников культуры// Активизация методов обучения студентов вузов. Межвуз. сб. ст. – Л.: ЛТА, 1987.
40. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования. – М.: Академія, 2005.
41. Фаустова Э.Н. Студент нового времени: социокультурный профиль. – М., 2004.
42. Фокин Ю.Г. Преподавание и воспитание в высшей школе: Методология, цели и содержание, творчество / Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. – М.: Издательский центр «Академія», 2002.
43. Флиер А. Культурология для культурологов. – М., 2000.
44. Философия культуры. Становление и развитие/ Под ред. М. Кагана. – СПБ, 1998.

45. Хроменко О.В. Методика преподавания психологии. Конспект лекций / Серия «Сессия без депрессии». – Ростов н / Д: Фенікс, 2004.
46. Чорненький Я.Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
47. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2004.
48. Штокман И.Г. Вузовская лекция / Учебно-методическое пособие. – К.: Высшая школа, 1981.

#### **Додаткова:**

1. Аверинцев С.С. Судьба европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к средневековью. Из истории культуры средних веков и Возрождения. – М., 1976.
2. Андреева И.Л. Происхождение человека и общества. – М., 1988.
3. Андреев А.Л. Искусство, культура, сверхкультура (Философия Н.А.Бердяева). – М.: Знание, 1991. – 64 с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер. «Эстетика», № 6).
4. Алексеев В.М. Китайская литература. – М., 1978.
5. Бердяев Н.А. Конец Ренессанса (к современному кризису культуры) // София. Проблемы духовной культуры и религиозной философии. – Берлин: Обелиск. – 1923. – С. 21-46.
6. Боннар Андре. Греческая цивилизация. – М.: Искусство, 1992.
7. Вавелов Р.И. Тайны египетских пирамид. – М., 1991.
8. Винничук Л. Люди, нравы, обычаи Древней Греции и Рима. – М., 1988.
9. Вернан Ж.П. Происхождение древнегреческой мысли. – М., 1988.
10. Гиро П. Частная и общественная жизнь римлян. – М., 1995.
11. Грейвз Р. Мифы Древней Греции. – М., 1991.
12. Грачев Г.Д. Национальные образы мира. – М., 1995.
13. Гриненко Г. Хрестоматия по истории мировой культуры. – М., 1998.
14. Дмитриева Н.А. Искусство Древнего мира. – М., 1978.
15. Дьяконов И.Н. Люди города Ура. – М., 1980.
16. Искусство Китая. – М., 1988.
17. Историки античности. Древняя Греция. Древний Рим. Т. 1-2. – М., 1989.
18. Історія світової культури. – К., 1999.
19. Історія світової культури. Культурні регіони. – К., 1997.
20. Крымский С., Парафонский Б., Мейзерский В. Эпистемология культуры. – К., 1993.
21. Культурология. XX век. Энциклопедия. В 2-х т. – СПб.: Университетская книга; ООО „Алтейя”, 1998.
22. Культура Двуречья. – М., 1978.
23. Культура Древнего Египта. – М., 1978.
24. Косамби Д. Культура и цивилизация Древней Индии. – М., 1968.
25. Куманецкий П. История культуры Древней Греции и Рима. – М., 1990.
26. Ліндсей Дж. Коротка історія культури. – К., 1995.
27. Лексикон нонкласики. Художественно – эстетическая культура XX./ Под. ред. В.В. Бычкова. – М.: „Российская политическая энциклопедия”, 2003.
28. Лосев А.Ф. Диалектика мифа// Лосев А.Ф. Из ранних произведений. – М.:Изд-во «Правда», 1990. – С. 393-599.
29. Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура. – М.: Политиздат, 1991. – 525 с. – (Мыслители XX века).
30. Легенды и сказания Древней Греции и Древнего Рима. – М., 1987.
31. Матье М.Э. Искусство Древнего Египта. – М., 1976.
32. Маркарян Э.С. Теория культуры в современной науке. – М., 1998.
33. Матюшин Г.Н. У истоков человечества. – М., 1980.

34. Мелетинский Е.М. Поэтика мира. – М., 1976.
35. Окладников А.П. Утро искусства. – Л., 1967.
36. Ольденбург С.Ф. Культура Индии. – М., 1991.
37. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К., 2000.
38. Полікарпов В. Лекції з історії світової культури. – К., 1999.
39. Проблемы философии культуры. – М., 1984.
40. Путеводитель по искусству/ Под ред. Яна Чилверса/ Пер. с англ.: - М.: ОАО Изд. „Радуга”, 2004.
41. Сидорова И.А. Искусство Эгейского мира. – М., 1972.
42. Семенов Ю.И. На заре человеческой истории. – М., 1989.
43. Словарь средневековой культуры/ Под. ред. А.Я. Гуревича. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: „Российская политическая энциклопедия”, 2007.
44. Сто великолепных соборов мира./Величайшие сокровища человечества на пяти континентах. Пер. с нем. – М.: ООО «Мир книги», 2004.
45. Тойнби А. Дж. Постижение истории. – М., 1991.
46. Тронский И.М. История античной литературы. – М., 1988.
47. Українська та зарубіжна культура/ За ред.. М. Заковича. – К., 2002.
48. Фрейденберг О. Миф и литература древности. – М., 1978.
49. Энциклопедический словарь по культурологии/ Под ред. А. Радугина. – М., 1997.

## **16. Електронні інформаційні ресурси**

1. <http://ecsocman.edu.ru/db/msg/322831.html>
2. <http://ru.wikipedia.org/wiki/Лекция>
3. <http://bit.edu.nstu.ru/archive/print-2-2005>
4. <http://www.pfilosof.onu.edu.ua/>
5. [www.kulturolog.ru](http://www.kulturolog.ru)
6. [www.franko.lviv.ua](http://www.franko.lviv.ua)